علمـای قم کـه گفته‌اند مـا مخالفیم. بعضی از نماینده‌هـای مجلـس هم اطلاعیـه دادند مثـل آقـای تاجگـردون کـه مـردم را دعوت کرد به تظاهرات! تاجگردون عضو آن جلسـه سـران سـه قوه بود. از آن شـب تظاهرات در شـهرهای مختلف شروع شـد. حالا چرا این تظاهـرات برپا شـد؟ چـرا همان لحظـه اول جلـوی آن گرفته نشـد؟ چرا این بازی شـروع شـد؟ این بازی، بازی بنزین نبـود، بازی کودتا علیـه دولت بـود. کمااینکه سـال ۹۶ هم که از مشـهد شـروع کردند، آن هـم کودتا علیه دولت بود. چهار کودتـا علیه دولت دوازدهم کردند: دو کودتای نرم، دو کودتای سـخت. در هر چهار تـا ناموفـق بودند ولـی در هر چهار تـا به ما ضربه زدند. سـال ۹۶ که آن بسـاط را درسـت کردند در مشـهد و بعد از مشـهد به همـه ایران سـرایت کـرد. خب ما هـم ناچار شـدیم چیزی که آقایان درسـت کرده بودند علیـه دولت مـا را جمع کنیم. سـال ۹۸ هم توطئه بود.

جمعه شب، صبح شنبه، شـنبه شب تا صبح یکشـنبه تظاهرات بود. صبح یکشـنبه مقام معظـم رهبـری در درس خـارج فقـه اعـلام کردنـد که این کار، مصوبه سـه قـوه بوده و... ایشـان تأییـد کردنـد. بعدازظهـر تظاهـرات تمام شـد؛ یعنی یکشـنبه شـب دیگر خبری نبـود. من یکشـنبه شـب بـا آقـای رحمانی فضلـی صحبـت کـردم، گفـت هیـچ خبری نیسـت در کشـور. تمـام ایـن مـواردی کـه می‌گویند کشـته شـدند همـه اینهـا مربوط بـه جمعه شـب، شـنبه صبح، شـنبه شـب و صبـح یکشـنبه اسـت. بعدازظهر یکشـنبه ماجرا تمام شـد. این نشـان می‌دهـد بنزین اصلاً مشـکلی ندارد. مردم ما مردمان بسـیار خوبی هسـتند. مـا قیمت بنزین را در سـال ۹۳ و ۹۴ تغییـر دادیـم، هیـچ کـس حرفـی نداشت. عده‌ای مردم را تحریک کردند. البته ماجراهـای دیگری هم این وسـط رخ داد؛ در ماهشـهر همزمان عده‌ای مسلح وقتی دیدند اوضاع شهر شلوغ اسـت، تیربار آورده بودند، عده‌ای هم کشـته شـدند. آن موضـوع اصلاً ربطـی بـه مسـأله بنزیـن نداشـت، ماجرای دیگـری بـود، البتـه کشـته‌هایش را جـزو کشـته‌های ماجـرای بنزین حسـاب کردند. هفتـه بعـد کـه رفته بـودم تبریـز، آنجـا در جلسه شـورای اداری، کسـی گفت مردم خبر نداشـتند. گفتم خود من هم خبر نداشـتم، شـما صبـح جمعـه باخبر شـدید، مـن هم صبـح جمعه. البتـه همان‌جا توضیـح دادم، گفتم مـن مطلع بـودم، مصوبه ما بـوده، ما ابـلاغ کردیـم، منتها چـون چنـد هفته من می‌خواسـتم و شـورای امنیت کشـور زیر بار نمی‌رفـت، نسـبت به زمـان اجرا خـودم این اختیار را به شـورای امنیـت دادم، گفتم دیگر نیازی نیسـت بـه مـن بگویید، هـر هفته‌ای که شـما مصلحـت دیدید، همـان هفته اجرا کنید و آنها اجرا کردند. بنابراین داسـتانی که درسـت کردند، یک کلمـه از مـن گرفته‌اند، دنبالـه‌اش را نمی‌گوینـد، می‌گوینـد که پس چطور رئیـس جمهوری خبر نداشـته...

الان کـه برمی‌گردم به گذشـته فکـر می‌کنم تصمیم من درسـت بوده اسـت. ما باید سال ۹۵ قیمت بنزین را تغییـر می‌دادیم؛ مثلاً ۱۰۰۰ تومـان را می‌کردیـم ۱۲۰۰ تومـان. در ۹۷ هم ۱۲۰۰ را می‌کردیم ۱۳۰۰ تومـان. هیچ حادثه‌ای هم رخ نمی‌داد.

خـب کار جمعـی این‌طـور اسـت؛ وقتی کل دولت بـا موضوعی مخالف اسـت، من نظرم هرچه باشـد، بـه آن شـک می‌کنـم. ترامپ نیسـتم کـه دسـتور بدهـم این‌طـور شـود. آقـای رئیسـی مصاحبـه‌ای کرد و گفـت چرا یکدفعـه گـران کردنـد، چرا سـال به سـال گـران نکردند؟ خب خود ایشـان کـه رئیس جمهـوری شـد، سـال به سـال گـران کرد؟! از ۱۴۰۰ تـا اول ۱۴۰۳ گـران کـرد؟ ایشـان هم گـران نکرد.

وقایع مشهد چراغ سبز به ترامپ بود

روحانی به این سـؤال کـه چرا به رغـم اینکه گفت «هرگاه مطمئن شـوم منافع ملت ایران در جلسـه‌ای تأمین می‌شـود، در آن جلسـه شـرکت خواهم کرد ولو اینکه خـودم قربانی شـوم»، با دونالـد ترامپ دیدار نکرد، پاسـخ داد: مـن همیشـه آمـاده بـودم بـرای اینکه خـودم را فـدا کنـم و در برجام هم خـودم را فدا کـردم، منتهـا قربانـی پشـت‌پرده بودم که مـردم شـاید بی‌خبرند. من اگـر خودم را فدا نمی‌کـردم برجـام تحقق پیـدا نمی‌کرد. ترامـپ وقتـی روی کار آمد می‌خواسـت چند کار راجـع بـه برجام انجـام دهد کـه ناموفق بـود. اول می‌خواسـت آژانـس را وادار کنـد کـه بگوید ایـران به تمـام تعهداتـش به طور کامـل عمل نکرده اسـت. برای ایـن کار حتی نماینده آمریکا در سـازمان ملـل به وین رفت و بـا آمانـو ملاقات کرد امـا آمانو گفـت ایران بـه تعهداتش عمل کرده اسـت، مـن چگونه بگویـم عمـل نکـرده؟! راه دوم این بـود که می‌خواسـت اروپا را راضی کند کـه آنها بیایند بـا هـم ایـن کار را بکننـد. این هـم ناموفق بـود. کار سـوم ایـن بود کـه می‌خواسـت از اسـنپ‌بک اسـتفاده کنـد ولـی دو، سـه ماه مذاکـرات مقدماتی می‌خواسـت و دیـد اروپا و چیـن و روسـیه مخالف‌اند، این هـم تقریباً نمی‌شـود. ناچار شـد خودش یکجانبه خارج شـود؛ بدون اروپـا، آژانس و اسـنپ‌بک.

اینکـه ترامـپ از برجـام خـارج شـد، بـه خاطر فشـار اسـرائیل بود. بی‌بـی (بنیامین نتانیاهـو) در خاطراتـش می‌گویـد مـن در اولین سـفرم به آمریکا مهم‌ترین خواسـته‌ام ایـن بـود که ترامـپ را راضـی کنـم از برجام خـارج شـود و توانسـتم او را راضـی کنم.

عامـل دوم ارتجـاع عـرب بـود. آنهـا هم به ترامپ فشـار آوردند که از برجام خارج شـود. عامل سـوم تندروهای آمریـکا و عامل چهارم تندروهـای داخـل ایـران بودنـد. تندروهای داخـل ایران تـا آخـر هم بـرای ترامـپ دعا می‌کردند. ترامـپ در دوره دولت دوازدهم در میـان تندروهای داخل ایـران خیلی محبوب بود؛ چون بسـاط مـا را به هم زده بـود و آنها می‌توانسـتند بگوینـد کـه خب نمی‌بایسـت دولـت بـه غـرب اعتمـاد می‌کـرد. در حالی کـه مـا لااقـل در همـان حـدی کـه اعتماد کردیـم توانسـتیم در ۹۴، ۹۵، ۹۶ و تا اول ۹۷ اسـتفاده ببریم. تحریم تسـلیحاتی و تحریم موشـکی را هم بعـداً برداشـتیم. قطعنامه‌ها هم کنـار رفـت، PMD هم حل شـد. خیلی آثار داشـت...

دو حادثه در ایران رخ داد که شـرایط را تغییر داد، یکی وقایع سـال ۹۶ مشـهد که در اصل چـراغ سـبز بـه ترامـپ و کودتا علیـه دولت بـود؛ ولی تظاهـرات در مشـهد خاتمـه پیدا نکـرد، به همه کشـور سـرایت کرد.

موضوع دوم اسـنادی بـود که اسـرائیل ادعا می‌کنـد از ایـران بـرده اسـت. نتانیاهـو در همیـن خاطراتش می‌گوید، مکـرون و مرکل وقتـی فهمیدنـد ترامپ می‌خواهـد از برجام خارج شـود، خواسـتند به کاخ سـفید بروند و او را راضـی کننـد که خارج نشـود. نتانیاهو می‌گوید، من این اسـناد را بردم در کاخ سفید و آنجا ترامپ دیگر مصمم شـد که خارج شود و برنامـه مکـرون و مـرکل را بی‌اثر کردم.

ترامـپ چـرا خارج شـد؟ مـن یک‌بـار دیگر هـم گفتـه‌ام، ترامپ خارج شـد بـرای اینکه مـا خارج شـویم. چون ما اعلام کـرده بودیم اگـر ترامپ از برجام خارج شـود ما هم خارج می‌شـویم. نماینـدگان مجلـس اعـلام کرده بودنـد، مقامات دیگر هم اعـلام کرده بودند. ترامـپ فکـر می‌کـرد شـب اعـلام می‌کنـد کـه مـن از برجام خارج شـدم، سـاعت بعد هم مـا اعـلام می‌کنیم کـه از برجـام خارج شـدیم. اگـر مـا اعـلام می‌کردیـم از برجام خـارج شـدیم، برجـام همـان لحظـه پایان می‌یافـت و نابـود می‌شـد. آمریـکا از برجام خارج شـود، برجـام نابود نمی‌شـود، معلول می‌شـود و به آن ضربـه می‌خورد. ولـی اگر ما خارج شـویم دیگـر برجامـی نمی‌ماند؛ چون برجام دو طرف دارد: ایران و شـش کشـور. با خروج آمریکا، یکی از آن شـش کشـور بیرون رفتـه اسـت، پنـج تـا باقـی مانده‌انـد، پس برجـام هسـت. حتی اگـر اروپا می‌توانسـت بـه تعهداتـش عمـل کنـد برجـام به‌خوبی می‌مانـد و مـا اصـلاً مشـکلی نداشـتیم کما اینکه در سـایه همین برجـام ناقص، تحریم تسـلیحاتی و موشکی برداشته شـد. در بقای برجام ما در لاهه شـکایت کردیم. شـکایت ما موفق بـود و آمریکا شکسـت خـورد. یکی در مورد صلاحیـت (البته مراحل اصل شـکایت هنوز تمام نشـده اسـت) مـا پیروز شـدیم، یکـی هـم در قـرار موقت مـا پیروز شـدیم؛ یعنـی دادگاه هـم صلاحیـت را تأییـد کـرد و هم قـرار موقـت صادر کـرد. خب مـا خارج نشـدیم. یعنی بـه جای اینکه مـن اعلام کنم ما هـم از برجام خارج شـدیم؛ اعـلام کردم که چند هفته بـه ۱+۴ مهلـت می‌دهیم. این چنـد هفتـه مهلت، برنامـه ترامـپ را به هم زد. داسـتان مفصل این جریان را آقای پوتین بـرای من نقـل کرد. وقتـی به مسـکو رفتم، پوتیـن به من گفـت که از هوش شـما دچار حیرت شـدم. گفتم چطور؟ گفت مگر شـما اعـلام نکرده بودید کـه اگر ترامـپ از برجام بیرون برود، شـما هم بیـرون می‌روید. پس چطـور گفتید چنـد هفته مهلـت می‌دهیم؟ کل کار ترامـپ را خراب کردیـد. اصلاً ترامپ عصبی شـد، گفت من خارج شـدم که ایران خارج شـود، اینکه خارج نشـد!

پـس یـک موفقیـت مـا ایـن مرحلـه بود؛ نگذاشـتیم ترامـپ در آن مسـیری کـه می‌خواسـت موفـق شـود. البته مکـرون با مـن صحبت کـرد، گفـت اروپـا ایسـتادگی می‌کنـد. بعـد آقـای ظریف بـا آنهـا مذاکره کـرد. آنهـا ۱۱ تعهد بـه ایـران دادند کـه اگر عمل می‌شـد ما مشـکلی نداشـتیم و برجام عملیاتی می‌شـد. من گفته بودم چند هفته، سـر یک ماه آقـای مکـرون دومرتبـه به من زنگ زد گفت خارج نشـوید، یک مهلت دیگر بـه ما بدهیـد. فکر کـرده بود چـون یک ماه شـده ما خارج می‌شـویم. گفتـم خب چند هفتـه مهلـت می‌خواهیـد؟ گفـت یـک ماه لااقل بـه ما مهلـت بدهید. گفتـم حالا یک ماه کـه مهلت نمی‌دهـم ولی یکـی دو هفته مهلت می‌دهم ببینم شـما چـه کار می‌کنید. اروپا نتوانسـت یا نخواسـت عمـل کند. نظر شـخصی‌ام این اسـت که اروپا ناتوان بود. در بخش سیاسـی توانمند بود و عمـل کرد و در برابر ترامپ ایستاد. در سازمان ملل روبه‌روی ترامـپ ایسـتاد. ترامـپ در شـورای امنیت خواسـت موضوع اسـنپ‌بک را مطـرح کند، آنها ایسـتادگی کردنـد و نگذاشـتند، ولی در بخش اقتصـادی ناتوان بودند و نتوانسـتند. دلیلـش هـم ایـن اسـت کـه اقتصـاد اروپا دست دولت نیست، دسـت شرکت‌هاست. شـرکت‌ها هم همه به آمریکا وصل هسـتند، نمی‌تواننـد روبه‌روی آمریکا بایسـتند.

ماجرای درخواست‌های ترامپ برای ملاقات

رئیس‌جمهـوری ایـران در دوره‌هـای یازدهم و دوازدهـم، ماجرای درخواسـت‌های ترامپ برای انجـام ملاقـات را شـرح داد: «من مهر ۹۷ رفتـم نیویـورک. در آنجا آقـای ترامپ به مـن پیغـام داد کـه همدیگـر را ببینیم. من گفتم که بـرای چه ایشـان را ببینیم؟ تا وقتی تحریم هسـت، من ترامـپ را نمی‌بینم. آقای مکـرون آمد پیش مـن، گفت پیـش ترامپ بودم، او گفته اسـت ما با هـم ملاقات کنیم، بنشـینیم مسـأله را حل کنیم. گفتم ترامپ اگر اعلام کند مسـأله تحریـم را حاضرم حل کنـم، مـن او را می‌بینـم. گفـت این‌جـوری کـه نمی‌شـود. خیلـی بحـث کردیـم، گفت پـس مـن بـروم دومرتبه پیـش ترامـپ. از آنجـا به مـن زنگ زد. گفت که امشـب شـما نیـم سـاعت وقـت بگذاریـد، من و شـما با ترامپ ملاقـات کنیم، مـن پنـج دقیقه اول می‌مانـم، بعـد مـی‌روم، شـما بـا همدیگـر صحبـت کنیـد، بـه نظـر مـن مسـأله حل می‌شـود. گفتـم مـن نمی‌آیـم و ملاقـات نمی‌کنـم. اول باید ترامپ اعـلام کند که من تحریم را برمـی‌دارم و جزئیاتش را در ملاقات اعـلام می‌کنـم. خب دیگـر این نشـد، یعنی قبول نکـرد. دومرتبه مکـرون آمد پیش من و گفـت ترامـپ می‌گوید برجـام را من قبول می‌کنـم، دو بند به آن اضافـه کنیم. یک بند راجع به مسـائل موشـکی که با هـم مذاکره کنیـم، یک بنـد راجع به منطقـه. این دو بند را اضافـه کنید، من قبـول می‌کنم. من گفتم به هیـچ عنـوان، در برجام یک کلمـه اضافه و یـک کلمه کم نمی‌شـود. او بایـد قبول کند بعـد از آن ما بـا هم صحبـت می‌کنیم. راجع به موشـک و مسـائل نظامی که اصـلاً بحث نداریم، راجـع به منطقه بعد بـا هم صحبت می‌کنیـم. او اول تحریم را بـردارد. گفت این نمی‌شـود. خلاصـه نشـد؛ یعنی ترامـپ زیر بار نرفت. وقتی برگشـتم، مکـرون این را رها نکـرد، چندین بار بـه من تلفن کـرد. تقریباً ماهـی یک بار تلفـن می‌کرد. به اینجا رسـید که گفـت موضوع موشـک و مسـائل نظامی تمـام شـد دیگـر، مـن حـل کـردم، ترامپ گفتـه مـن بـه تسـلیحات و موشـک دیگـر کاری نـدارم. فقط بند منطقـه را اضافه کنیم تمـام می‌شـود و یـک جایـی هم بـا ترامپ ملاقات کنیـد. گفتم نه، مـن منطقه را قبول نمی‌کنـم، ملاقات هـم نمی‌خواهـم. ترامپ اول ایـن کارهـا را بکنـد، بعـد مـن به شـما می‌گویم ملاقات می‌کنم یا نه. این گذشـت و نشـد. بعد از چند هفته آقای مکرون دومرتبه زنگ زد. گفـت آن بند منطقـه را هم من حل کـردم، منطقـه را نمی‌خواهد، فقـط راجع به سـوریه صحبت کنیـد، همین. گفتـم من که قبـول نـدارم ایـن را ولی حـالا بر فـرض اگر می‌خواهیـم راجع به سـوریه صحبـت کنیم، اول باید ترامپ اعلام کند تحریم را برداشـته و بـه برجـام برگـردد تا بعـد. گفـت ملاقات چطـور؟ گفتم بعد از اینکه به برجام برگشـت بعـد من با شـما صحبت می‌کنـم، الان قولی بـه شـما نمی‌دهم. خـب این نشـد و... بعد به مـن زنـگ زد و گفـت آخر بـدون ملاقات شـما مسـأله حل نمی‌شـود، ترامپ ملاقات می‌خواهـد. گفتـم کـه مـن بـرای ملاقـات حرفی ندارم، به شـرط اینکـه اول او تحریم را بـردارد بعد راجع به ملاقـات ما با هم صحبت می‌کنیـم. بعد ترامـپ آمد آقای آبه شـینزو را واسـطه کرد کـه به ایـران آمد. چنـد ماه بعد از آن مـن به ژاپـن رفتم کـه چهارچوبی با آبه توافـق کردیم کـه اگـر او بتواند بـا ترامپ به توافـق برسـد که او جـواب منفـی داده بود و لذا پیام داد راهی که شـما گفته بودید، نشد. مهـر ۹۸ کـه بـه سـازمان ملـل رفتـم، قبلاً خدمـت رهبری صحبـت کرده بـودم که اگر من بتوانـم تحریـم را بردارم، ۱+۵ در سـطح سران تشـکیل شـود؛ یعنی ترامپ باشد، من باشـم و رؤسـای دیگر هم باشـند، نـه اینکه فقط مـن و ترامـپ باشـیم. ایشـان البته با شـرایطی موافقـت کردند که اگر این شـرایط مهیا شـد، انجـام دهید. در ایـن فاصله چند پیـام دیگـر هم بـا ترامـپ راجع به مسـائل دیگر داشـتیم از جمله موضوع آرامکو، پهپاد گلوبال‌هـاوک که مـا زده بودیم کـه مربوط به برجـام نمی‌شـود. مـا رفتیم نیویـورک، آقای مکـرون آمـد و گفـت مـا فـردا می‌خواهیم جلسـه سـران ۱+۵ برگـزار کنیم. مـرکل که هیچ وقـت نمی‌آمد، بـه خاطر ایـن موضوع آمد. جانسـون هم کـه در پارلمـان انگلیس گرفتـاری داشـت، آمـد. گفتـم در صورتی با ایـن جلسـه موافقـت می‌کنـم کـه ترامـپ در مصاحبـه اعـلام کند مـا فردا جلسـه ۱+۵ داریـم، در آن جلسـه مـن می‌خواهـم که به برجـام برگـردم. اگر ایـن را اعـلام کند، من می‌آیـم و موافقم که جلسـه تشـکیل شـود. گفـت نمی‌شـود. خیلی سـخت اسـت و... رفت پیـش ترامـپ. یک سـاعت بعـد که با جانسـون ملاقـات داشـتم، وسـط ملاقات آمـد داخل و گفـت که من بـا ترامپ صحبت کـردم، ما بر سـر طـرح چهار مـاده‌ای توافق کردیم. چهار مـاده‌اش را هم نوشـته و آورده بـود. گفـت فردا جلسـه تشـکیل می‌شـود، پایان جلسـه این چهار ماده اعلام می‌شـود. از ایـن چهار ماده دو تعهد مربـوط به ما بود، دو تعهد مربوط بـه ترامپ. من خواندم راجع به بندهای خـودش گفتم خـب آنهایی را که او گفته، مشـکلی نیسـت. دربـاره بندهای ما گفتـم قبـول دارم فقط عبارت‌هایـش را باید تغییـر بدهیـم. گفـت خـب پس مـن بروم تمـام کنم؟ گفتم کـه نه، ایـن دو تعهد که به عهده من اسـت، امشـب اعـلام می‌کنم، آن دوتایـی که به عهده ترامپ اسـت او امشـب اعـلام کند، فـردا با هم ملاقـات کنیم. گفت نمی‌شـود که از قبل اعـلام کنیـد. گفتم نه، اعـلام کنـد که مـا یک طـرح چهار مـاده‌ای داریـم دو تـا تعهـد آمریکاسـت، دو تـا تعهد ایران اسـت. تعهد من راجع به تحریم و نفت اسـت و... ایشـان هم تعهدش فلان است. من هم مصاحبـه می‌کنم. گفت نمی‌شـود و رفت پیـش ترامپ و دومرتبه آمـد و گفت که ترامپ گفته من پیشـاپیش نتیجه جلسـه را اعلام نمی‌کنم. گفتم نه، نتیجه لازم نیسـت، او ایـن جملات را بگوید کافی اسـت. خلاصه نشـد و ما به توافق نرسـیدیم.

دلیـل بـه توافـق نرسـیدن این بـود که من نمی‌توانسـتم بـه ترامـپ اعتمـاد کنـم. اگر ترامـپ نبود، جای او مثلاً کسـی مثـل اوباما بـود، مـن حتمـاً قبـول می‌کـردم. قربانـی شـدن را هـم قبـول می‌کـردم؛ می‌رفتیـم ملاقـات می‌کردیم. ولی ترامـپ هدفش این بود کـه مـن را ببیند، بـا من دسـت بدهد، بگویـد مـن اولیـن رئیس‌جمهوری هسـتم که با رئیس‌جمهوری ایـران ملاقات می‌کنم. دنبـال نمایـش و شـو بـود. بعـد از آن آقای مکرون پیغام داد که من شـب به هتل شـما می‌آیم، ویدئوکنفرانسـی آقای ترامپ به شما قـول می‌دهد در حضـور من که فـردا اینها را قبـول می‌کنم. گفتم نه، اینکـه به من بگوید بـه درد مـن نمی‌خـورد. او کـه حرف‌هایش ارزش نـدارد. بایـد عمومی بگویـد؛ گفتن به من چه فایـده‌ای دارد! این را هـم نپذیرفتم. خودبه‌خـود آن جلسـه هم تشـکیل نشـد و مسـأله باقی مانـد. البته ترامـپ آن مقطع، اسـتیضاحش مطرح بود و دنبال یک پیروزی بـود و پیـروزی‌اش هـم این بـود کـه من را ببیند. در تیم ما افـرادی بودند که می‌گفتند ایـن تماس انجـام بگیرد، افـرادی هم بودند کـه می‌گفتند اگر تمـاس هم انجـام نگیرد، شـما یک بار دیگـر مکـرون را ببینیـد، ولی مـن نتوانسـتم در ذهنـم هضـم کنـم که ما هـم با ترامپ ملاقات کنیـم، هم او در صحنه موفق شـود و هم آخرش چیزی بـه ما ندهد و ایـن احتمال هـم تقریباً در ذهـن من بالا بود. بـه همین دلیـل ملاقات نکردم. سـال ۹۹ هـم بـه خاطـر کرونـا بـه سـازمان ملل نرفتیـم تا اینکـه بایدن آمد. انتخـاب بایدن یـک فرصت طلایی بـود که ما می‌توانسـتیم موضـوع برجام را در اسـفند ۹۹ تمـام کنیم. آقـای عراقچی چهارچـوب توافق را بـا رابرت مالـی نهایی کـرد. نه تنهـا بایدن بـه برجام برمی‌گشـت بلکه تمـام اقدامـات ترامپ در این مـدت را لغـو می‌کـرد؛ از جملـه تحریم بیـت رهبری و قرار دادن سـپاه در فهرسـت تروریسـتی. متأسـفانه بـه خاطـر مسـائل سیاسـی و اینکـه چه کسـی رئیس‌جمهوری بعـدی شـود و دولـت روحانی بـا موفقیت و پیـروزی تمام نشـود، آن فرصـت طلایی هم از دسـت رفت و امروز هم شـرایط ما بسـیار سـخت‌تر از همیشـه است.»

کار با ترامپ سخت است

روحانی درباره شـرایط امروز بـرای مواجهه بـا ترامـپ گفـت: «کار کـردن بـا ترامـپ بسـیار پیچیـده و سـخت اسـت. امیدوارم خداونـد یک راهـی را پیش پای مسـئولین ما بگذارد. تا تحریم حل نشـود، مشـکلات اقتصـادی حـل نمی‌شـود، رشـد، توسـعه و رفـاه رخ نمی‌دهـد، یـک زندگـی و نـان بخـور و نمیـر بـرای مـردم خواهـد بـود. همیـن زندگی سـخت امـروز، هـر روز هم سـخت‌تر می‌شـود. مگـر بـدون تفاهـم با دنیا می‌شـود حـل کرد؟ الان شـما ببینید با عـراق می‌خواهیم کار کنیم مشـکل داریم. مـن دچـار حیرتـم کـه بدیهیـات را گاهی نمی‌فهمنـد. FATF از بدیهیـات اسـت، سـر آن شـک دارنـد کـه بپذیریـم یـا نه! اینکه شـنبه تعطیل شـود جای پنجشنبه از بدیهیات اسـت، اما نمی‌فهمنـد، واقعاً این چـه تدبیری اسـت؟

او در پاسـخ بـه سـؤالی دربـاره احتمـال میانجیگـری روسـیه بیـن ایـران و آمریـکا هـم گفـت: «آن دوره چنـد بـار بـا آقـای پوتیـن بحـث کردیـم. در مقطعـی مـا بـه او فضایـی دادیـم کـه ناموفـق بـود. البتـه به نظـر من به هر کشـوری که اعتماد داریـم واسـطه شـود، بهتـر از ایـن اسـت کـه اصـلاً مذاکـره‌ای نشـود چـون ممکن اسـت شـرایط حادتری پیش بیایـد. حفظ کشـور و مـردم و سـرمایه‌های ملـی بـرای مـا مهـم اسـت. الان مـردم ابهـام دارنـد و آینـده برایشـان تاریـک اسـت. مـا بایـد نورافکنـی بیندازیـم و آینده را روشـن کنیم بـرای مردم که بـه کجا داریـم می‌رویم. این یـک ضرورت اسـت.

> مهر ۹۸ قبل از رفتن به سازمان ملل خدمت رهبری رفتم و گفتم اگر من بتوانم تحریم را بردارم، ۱+۵ در سطح سران تشکیل شود؛ یعنی ترامپ باشد، من باشم و رؤسای دیگر هم باشند. ایشان البته با شرایطی موافقت کردند که اگر این شرایط مهیا شد، انجام دهید

> مهر ۹۷ در نیویورک آقای مکرون آمد ، گفت پیش ترامپ بودم، او گفته با هم ملاقات کنیم و مسأله را حل کنیم. گفتم اول باید ترامپ اعلام کند که من تحریم را برمی‌دارم، بعد من او را می‌بینم

دلار جهانگیری از کجا آمد؟

برش

روحانـی در پاسـخ بـه سـؤالی دربـاره اختصـاص ارز ۴۲۰۰ تومانـی کـه بـه ارز جهانگیری معروف شـد، اظهار کـرد: «اوایل دولت یازدهم در سـال ۹۲، ما برای کالاهـای اساسـی دو نرخ داشـتیم: ۱۲۲۶ و ۲۴۸۸ تومان. من ایـن دو نرخ را در همـان هفته‌های اول یکی کـردم؛ یعنی ۱۲۲۶ تومان را برداشـتم و شـد ۲۴۸۸ تومـان. اقتصادی‌های دولـت می‌گفتند ارز کالاهای اساسـی که دو برابر شـود، همـه چیز گران می‌شـود امـا هیچ چیز گران نشـد. ایـن یکی از مـوارد عجیب در دولـت یازدهم بود.

زمسـتان ۹۶ کـه ترامـپ زمزمه کـرد از برجـام خارج می‌شـود، بـر قیمت دلار اثـر گذاشـت و تقریبـاً از ۳۴۰۰ تومان در اواخـر ۹۶ به ۳۷۰۰ تومـان و حتی بالاتر رسـید. در فروردیـن ۹۷ کـه دیگـر ترامپ رسـماً اعـلام کرد مـن مـاه آینده از برجـام خارج می‌شـوم و تحریـم برمی‌گردد، قیمـت دلار اوج گرفـت و تا ۶ هزار تومـان و در مقطعـی تا نزدیک ۹ هزار تومـان افزایش پیدا کرد. در شـورای عالی امنیـت ملی بحث شـد و عـده‌ای از جمله رئیـس مجلس پیشـنهاد دادند یک نـرخ واحد برای دلار اعلام شـود که کالاهایی که ثبت سـفارش می‌شـود و بانک مرکزی ارز اختصاص می‌دهد، نوسـان نداشـته باشد. در سـه جلسه دولت هم بحث شـد کـه ما یک نرخ واحـد برای دلار اعلام کنیم. البته در هر سـه جلسـه مـن مخالـف بودم. گفتم شـما هـر نرخی کـه تعیین کنیـد، در بـازار آزاد نرخ دوم درسـت می‌شـود و جنس در بـازار بر مبنـای آن نرخ دوم تعیین می‌شـود نه آن نرخـی که ما تعیین کرده‌ایـم. در دولت اکثراً موافـق بودند، من مخالفت کردم. در جلسـه سـوم دیدم که تقریبـاً من تنها هسـتم و همه یـک نظر دیگر دارند، گفتم اگر نظر شـما این اسـت آقای جهانگیری جلسـاتی برگـزار کند، به هر نظری رسـیدید بـه من بگویید. آقای جهانگیری چند جلسـه بـا اقتصادی‌ها برگـزار کـرد، ۲۰ فروردین ۹۷ بود که به من زنگ زد و گفت ما سـه، چهار جلسـه برگـزار کردیـم و به نظـر واحـد رسـیدیم و منتظریم که با شـما جلسـه برگزار کنیـم. گفتم همین امشـب جلسـه بگذاریم. در آن جلسـه اعضـای اقتصادی دولـت و از وزارت اطلاعـات و دسـتگاه‌های دیگر حضور داشـتند؛ حـدوداً ۳۰ تا ۳۵ نفـر بودنـد. آقای جهانگیری گزارشـی داد و گفت که نظر ما همه این اسـت کـه یک نرخ واحـد بـرای دلار در نظر بگیریم. گفتـم من باز هـم مخالفم؛ ولی اگر همه شـما بـه اتفـاق نظرتان این اسـت، من از نظـرم برمی‌گـردم. ولی اگر یـک نفـر موافق نظر من و مخالف نظر شـما باشـد، مـن قبـول نمی‌کنم. همه گفتنـد ما به اتفاق نظرمان همین اسـت. گفتـم خب اگر به اتفـاق نظرتان این اسـت، من به عنـوان اکل میته قبـول می‌کنم. گفتند که خـب قیمت دلار چند باشـد؟ من از آقای سـیف و معاونین بانک مرکزی پرسیدم شـما به اندازه‌ای که کشـور نیاز اسـت، دلار دارید؟ گفتند داریم. نیاز کشـور حداکثـر ۷۰ میلیارد دلار در سـال اسـت و بانک مرکزی گفـت که درآمد مـا حدود ۸۰ میلیارد دلار اسـت و اصـلاً مشـکلی نداریـم. گفتم پـس هر نرخـی باشـد می‌توانیـد دلار بدهید؟ گفتنـد: بله. گفتم من دیگـر بحثی ندارم اگر واقعاً این اسـت، مـن قبول دارم. آقـای جهانگیری هم که معتقد اسـت، خودش بعد از این جلسـه مصاحبه کند و ایـن را اعـلام کند. آقـای جهانگیری هـم مصاحبه کـرد و لذا معروف شـد به دلار جهانگیـری. آن کار آرامشـی در آن مقطـع ایجاد کرد، دل مردم قرص شـد کـه کالاهای اساسـی بـا ارز ۴۲۰۰ تومانی وارد می‌شـود؛ اما در عیـن حال من در آن جلسـه گفتـم این طرح هم موقت اسـت و هـم اینکه رقـم ۴۲۰۰ تومان باید شـناور باشـد، یعنی ممکن اسـت ۴۳۰۰ یا ۴۴۰۰ تومان شـود. بعد از آن به دستور رهبر معظم انقلاب در سـال ۹۷ جلسـه هماهنگی اقتصادی سـران قوا تشکیل شـد با حضور رؤسـای سـه قوه و اعضای اقتصادی دولت، مجلس و قوه قضائیه. در آن جلسـه ۴۲۰۰ تثبیت شـد و تصویب کردند که شـناور نباشـد و روی همین قیمـت بماند. برای حدود ۲۵ قلم کالای اساسـی ارز ۴۲۰۰ تومانـی در نظر گرفته شـد که بـه تدریج آنها را برداشـتیم و تـا آخر دولـت دوازدهم فقـط ۵ قلم کالا ماند شـامل نـان، نهاده‌هـا، دارو و... که بعد در دولت سـیزدهم بحث شـد که ۴۲۰۰ بمانـد یا نمانـد و آن را تغییر دادند.